

Avizul Comitetului Economic și Social European pe tema „Să fim receptivi la preocupările cetățenilor Europei pentru un viitor durabil (Drumul către Sibiu și mai departe)”

(2019/C 228/06)

Raportori: **Vladimíra DRBALOVÁ**

Peter SCHMIDT

Yves SOMVILLE

Decizia Biroului	16.10.2018
Temei juridic	Articolul 29 alineatul (2) din Regulamentul de procedură
Data adoptării în sesiunea plenară	20.3.2019
Sesiunea plenară nr.	542
Rezultatul votului (voturi pentru/voturi împotriva/ abțineri)	217/6/8

Să fim receptivi la preocupările cetățenilor Europei pentru un viitor durabil

1. Introducere

1.1. Prin diversitatea membrilor săi, CESE reprezintă o punte între instituțiile UE și cetățenii ei și, în acest rol, ar dori să își prezinte viziunea ambițioasă pentru un viitor în care Europa ar putea deveni liderul global al dezvoltării durabile.

1.2. La baza Uniunii Europene se află unul dintre cele mai de succes proiecte de pace, sociale și economice din istoria Europei. Europa noastră s-a întemeiat pe valorile respectării demnității umane, libertății, nediscriminării, toleranței, justiției, solidarității și egalității între femei și bărbați, a democrației și statului de drept, precum și pe respectarea drepturilor omului, inclusiv a drepturilor persoanelor care aparțin minorităților⁽¹⁾. Aceste valori trebuie să se afle în continuare în centrul dezvoltării și al politicilor viitoare ale UE.

1.3. Șapte decenii de pace și stabilitate în Europa reprezintă o realizare istorică și excepțională. Acest lucru a devenit posibil prin proiectul european și construirea Uniunii Europene, prin crearea unei uniuni între popoarele Europei și, pas cu pas, au creat legături între statele europene, spre urmărirea scopului comun. Astfel se explică de ce UE continuă să reprezinte un proiect atrăgător pentru țările candidate și pentru cele care participă la politica de vecinătate a UE. Totuși, Europa trebuie să fie pregătită pentru a face față noilor evoluții geopolitice. CESE ar trebui să joace un rol în sensibilizarea populației cu privire la ideea că pacea nu este garantată și perenă.

1.4. Piața unică, cu toate dimensiunile sale economice, sociale și de mediu, se află în centrul integrării europene. Prin urmare, ea ar trebui să poată genera creștere durabilă și inovare, să poată atrage investiții și să poată stimula competitivitatea durabilă a societăților sale comerciale pe piețele globalizate. Este însă, de asemenea, important să se recunoască faptul că efectele pozitive ale pieței unice nu s-au resimțit în mod uniform în societate și că nu toți cetățenii pot beneficia de avuția sa.

1.5. Trăsătura *durabilă* a creșterii înseamnă că ea nu ar trebui să se bazeze doar pe cantitate, ci și – într-o mai mare măsură chiar – pe calitate, ceea ce înseamnă (i) absența exploataării mediului înconjurător sau a forței de muncă, (ii) condiții de viață echitabile, (iii) creștere economică măsurată nu numai prin fluxuri anuale, ci și din perspectiva avuției acumulate și a distribuției ei, (iv) satisfacerea nevoilor tuturor în limitele resurselor planetei, (v) dezvoltarea unor economii care să ne permită să progresăm, indiferent dacă ele în sine cresc sau nu și (vi) un flux închis de venituri care circulă între gospodării, întreprinderi, bănci, autorități publice și sectorul comercial, care să funcționeze într-o manieră socială și ecologică. Energia, materiile prime, resursele naturale, societatea umană, energia electrică și bogăția pe care le deținem în comun sunt parametri care lipsesc din modelul actual. Munca neplătită a îngrijitorilor – în principal femei – este ignorată, deși nicio economie nu ar putea funcționa în absența ei⁽²⁾.

1.6. *Competitivitatea durabilă*, pe de altă parte, este un model care asigură un echilibru între prosperitatea economică, aspectele de mediu și incluziunea socială. În acest context, indicele competitivității globale ajustat în funcție de durabilitate trebuie să ia în considerare două noi dimensiuni: pe cea de mediu și pe cea socială⁽³⁾.

⁽¹⁾ Tratatul privind Uniunea Europeană, articolul 2.

⁽²⁾ Această definiție a creșterii durabile îi aparține lui Kate Raworth, de la Institutul pentru Schimbări de Mediu al Universității din Oxford, fiind strâns legată de conceptul de „*doughnut economics*” propus de ea, o alternativă inovatoare la economia creșterii și un nou model economic durabil pentru secolul XXI care ar putea contribui la eliminarea inegalităților – <https://www.kateraworth.com/doughnut>

⁽³⁾ Această definiție are la bază lucrările elaborate de Sten Thore și de Ruzanna Tarverdyan pe tema competitivității durabile: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0040162516000664?via%3Dihub>

1.7. Cele patru libertăți, și anume libertatea de circulație a produselor, a cetățenilor, a serviciilor și a capitalurilor, care – împreună – fac posibile schimburile comerciale și dezvoltarea economică, ocuparea forței de muncă, creativitatea și inovarea, schimbul de competențe și dezvoltarea infrastructurii în zonele îndepărtate, reprezintă esența Europei. Buna funcționare a libertăților economice și normelor în materie de concurență merge mână în mână cu drepturile sociale fundamentale, dar nu ar trebui să le submineze.

1.8. UE se confruntă însă în continuare cu provocări economice, sociale, de mediu și politice interne și externe excepționale ⁽⁴⁾, care îi amenință existența: protecționism pe piața unică, inegalități sociale, populism, naționalism și extremism ⁽⁵⁾, precum și cu schimbări majore pe scena geopolitică și cu evoluții tehnologice majore.

1.9. Schimbările climatice mai rapide, colapsul biodiversității, alte riscuri pentru mediul înconjurător și incapacitatea colectivă de a aplica politici de succes reprezintă, de asemenea, amenințări vitale pentru populația, economia și ecosistemele Europei. Din acest motiv avem nevoie de o strategie puternică a UE pentru punerea în aplicare a Agendei 2030 a ONU. Societățile caracterizate de o mai mare egalitate înregistrează performanțe ecologice superioare și sunt mai capabile să devină din ce în ce mai durabile.

1.10. Cetățenii din întreaga Europă, în special din regiunile cu o rată ridicată a șomajului, mai ales în rândul tinerilor, sau din cele care se confruntă cu schimbări structurale solicită locuri de muncă de calitate; această problemă trebuie soluționată fără doar și poate. Din acest motiv, toate părțile implicate – instituții, guverne, parteneri sociali și alte organizații ale societății civile – sunt obligate să redefinască o Europă durabilă pentru a stimula crearea de locuri de muncă de calitate.

1.11. Accesul pe piața muncii trebuie îmbunătățit de urgență, prin corelarea creării de locuri de muncă de calitate cu un sistem perfecționat de învățământ, în vederea dezvoltării unor seturi de competențe adecvate, de exemplu, cu ajutorul sistemului dual.

1.12. Dimensiunile sociale și ecologice se întrepătrund, iar economia trebuie să faciliteze reînnoirea socială, economică și culturală, inclusiv prin promovarea și dezvoltarea competențelor-cheie și a unei mai ample diversificări. Agenda 2030 a ONU trebuie să încurajeze sectorul privat să contribuie la realizarea obiectivelor economice, sociale și de mediu durabile, stimulând astfel creșterea echitabilă și durabilă a bunăstării pentru toți și protecția drepturilor sociale, a drepturilor omului și a drepturilor din domeniul muncii ⁽⁶⁾.

1.13. La rândul său, dimensiunea culturală a proiectului european, în toată diversitatea sa, trebuie recunoscută pe deplin în toate politicile UE. Aceasta implică înțelegerea și promovarea patrimoniului cultural, integrarea unei dimensiuni culturale și creative în educație și sprijinirea creației contemporane ca factor de coeziune și dezvoltare.

1.14. Durabilitatea reprezintă un proces prospectiv, care trebuie orientat de o voință politică puternică și de determinarea de a construi o Uniune Europeană durabilă, prin îndreptarea economiilor noastre către un viitor rezilient și bazat pe cooperare, care utilizează eficient resursele, cu emisii scăzute de dioxid de carbon și incluziv din punct de vedere social ⁽⁷⁾, în care comportamentele, acțiunile și deciziile guvernelor, societăților comerciale, ale lucrătorilor, cetățenilor și consumatorilor să fie motivate de realizarea în mod responsabil a impactului lor economic, ecologic și social.

— CESE solicită mai întâi o **strategie cuprinzătoare privind durabilitatea** în punerea în aplicare a Agendei 2030, garantată printr-un buget ambițios al UE.

— **Competitivitatea și durabilitatea nu se exclud reciproc** atât timp cât aspectele sociale și de mediu sunt incluse în definiția competitivității. Competitivitatea nu trebuie definită doar prin cantitate și preț, ci – de preferință – și ținând cont de valorile europene, de calitate și de durabilitate – aspecte ce fac parte dintr-o piață unică funcțională și pe deplin dezvoltată.

— **Europa are nevoie de un nou model de creștere**, unul care să difere din punct de vedere calitativ față de ceea ce am avut până în prezent, care să fie mai incluziv din punct de vedere social și mai durabil din punct de vedere ecologic, capabil să încurajeze și să asigure convergența tranzițiilor digitale și ecologice în țările și societățile noastre.

⁽⁴⁾ Avizul CESE din 18 octombrie 2017 pe tema „Tranziția către un viitor european mai durabil” (JO C 81, 2.3.2018, p. 44).

⁽⁵⁾ Rezoluția Parlamentului European din 25 octombrie 2018 pe tema „Ascensiunea violenței cu caracter neofascist în Europa”

⁽⁶⁾ Avizul CESE din 7 decembrie 2017 pe tema „Rolul esențial al comerțului și investițiilor în realizarea și punerea în aplicare a obiectivelor de dezvoltare durabilă (ODD)” (JO C 129, 11.4.2018, p. 27).

⁽⁷⁾ Avizul CESE din 21 septembrie 2016 pe tema „Dezvoltarea durabilă: o privire de ansamblu asupra politicilor interne și externe ale UE” (JO C 487, 28.12.2016, p. 41).

- **Investițiile durabile reprezintă un instrument esențial** pentru stimularea și promovarea procesului de consolidare a poziției de lider a Europei în direcția unei societăți durabile. Ele trebuie să stimuleze crearea de locuri de muncă de calitate, energia din surse regenerabile, sistemele de învățământ, transportul în comun ecologic, accesibil și la prețuri convenabile, tehnologia digitală proiectată ecologic, precum și cercetarea și inovarea.
- În momentul în care durabilitatea economică și competitivitatea sistemului nostru european sunt redefinite în raport cu limitele planetei, **întreprinderile europene trebuie să își îndeplinească rolul și responsabilitățile** și să acționeze ca lideri în fața restului lumii.

2. Europa cetățenilor

2.1. În viziunea cetățenilor europeni Europa este percepută din ce în ce mai puțin ca o soluție și din ce în ce mai mult ca o problemă. Amenințările actuale sunt naționalismul și protecționismul. Europa se confruntă cu problema pierderii identității și a valorilor și cu neglijarea dimensiunii culturale a proiectului european, astfel încât nu reușește să găsească răspunsuri adecvate pentru problemele locale și globale.

2.2. Recunoașterea preocupărilor legitime ale cetățenilor și stimularea participării lor democratice, mai ales a tinerilor, reprezintă o misiune foarte importantă. Îmbunătățirea și reformarea mecanismelor participative și a proceselor consultative existente ale UE sunt fundamentale. Aspectele referitoare la tineret sunt integrate, printre altele, în Pilonul european al drepturilor sociale, în Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă a ONU și în obiectivele sale de dezvoltare durabilă.

- **Un dialog civil structurat trebuie să devină un instrument autentic de participare democratică**, după cum se arată la articolul 11 alineatele (1) și (2) din Tratatul privind Uniunea Europeană (TUE) ⁽⁸⁾.
- CESE, în calitate de reprezentant instituțional la nivelul UE al societății civile organizate, va fi în continuare un jucător activ în procesul de elaborare a politicilor.
- Inițiativa cetățenească europeană (ICE), astfel cum este prevăzută la articolul 11 alineatul (4) din TUE și ca prim instrument de participare transnațională de la nivel mondial, necesită, de asemenea, sprijin și îmbunătățiri suplimentare. CESE a susținut un set de norme mai simple și mai ușor de înțeles pentru punerea sa în aplicare ⁽⁹⁾ și, de asemenea, acționează ca facilitator între Comisie și cetățeni, în special prin organizarea conferinței anuale Ziua ICE și furnizarea de asistență și sprijin organizatorilor ICE.
- **Tinerii trebuie să fie implicați și să participe la procesul politic european** ⁽¹⁰⁾, prin promovarea angajamentului civic mai amplu, inclusiv prin vot, prin voluntariat, implicarea în organizațiile de tineret și participarea la democrația de la locul de muncă și la dialogul social ⁽¹¹⁾. CESE va încuraja participarea tinerilor la activitățile sale și va organiza evenimente adresate tinerilor, precum „Europa ta, părerea ta!” și premiul pentru tineri antreprenori.
- **Ar trebui luate măsuri pentru a asigura o mai mare responsabilitate și transparență** în procesul decizional la nivelul instituțiilor UE și al guvernelor naționale, în care să fie implicat și nivelul regional și local, pentru a obține sprijinul cetățenilor; de exemplu: reformarea metodelor de lucru ale Consiliului, în scopul îmbunătățirii transparenței și soluționării problemelor de asumare a răspunderii și de transparență legate de utilizarea pe scară largă a „trilogurilor” închise, înainte de adoptarea actelor în prima și a doua lectură din cadrul procedurii legislative ordinare ⁽¹²⁾ ⁽¹³⁾.
- **Ar trebui create mecanisme instituționale care să sporească impactul avizelor CESE** în cadrul proceselor politice și decizionale ale UE, de exemplu, printr-o mai bună monitorizare a modului în care sunt urmărite avizele Comitetului și prin încheierea unui acord de cooperare cu Consiliul UE pentru a asigura, printre altele, furnizarea sistematică de informații privind avizele Comitetului către grupurile de lucru ale Consiliului.
- Este esențială obținerea **sprijinului populației pentru punerea în aplicare a Agendei 2030 a ONU** pentru un nou pact social.

⁽⁸⁾ Avizul CESE din 14 noiembrie 2012 pe tema „Principii, proceduri și acțiuni de punere în aplicare a articolului 11 alineatele (1) și (2) din Tratatul de la Lisabona” (JO C 11, 15.1.2013, p. 8).

⁽⁹⁾ Avizul CESE din 13 iulie 2016 pe tema „Inițiativa cetățenească europeană” (revizuire) (JO C 389, 21.10.2016, p. 35).

⁽¹⁰⁾ Rezoluția Consiliului și a reprezentanților guvernelor statelor membre, reuniți în cadrul Consiliului, privind un plan de lucru al Uniunii Europene pentru tineret pentru perioada 2016-2018
Strategia Eurochild privind participarea copiilor din 5 aprilie 2017.

Programul ONU pentru tineret – Participarea tinerilor la dezvoltare – Îndrumări sintetice pentru partenerii de dezvoltare

⁽¹¹⁾ Avizul CESE din 18 octombrie 2018 privind comunicarea Comisiei cu titlul „Implicarea, conectarea și responsabilizarea tinerilor: o nouă strategie a UE pentru tineret” (JO C 62, 15.2.2019, p. 142).

⁽¹²⁾ Avizul CESE din 17 septembrie 2015 privind îmbunătățirea funcționării Uniunii Europene prin valorificarea potențialului Tratatului de la Lisabona și privind posibile evoluții și ajustări ale structurii instituționale actuale a Uniunii Europene (JO C 13, 15.1.2016, p. 183).

⁽¹³⁾ Rezoluția CESE din 5 iulie 2017 cu privire la Cartea albă a Comisiei privind viitorul Europei și alte aspecte (JO C 345, 13.10.2017, p. 11).

3. Europa socială

3.1. Modelul social european ar trebui să asigure o protecție solidă și justă pentru toți cetățenii, reducând sărăcia și oferind tuturor șansa de a se dezvolta. Veniturile decente ar trebui să reducă decalajele dintre persoanele bogate și cele defavorizate și să asigure un trai de calitate. Toată lumea ar trebui să beneficieze de standarde de muncă decentă, de un nivel mai ridicat de bunăstare și de reducerea decalajelor în materie de sănătate în interiorul țărilor și între acestea, precum și între generații. Incluziunea și protecția socială, locurile de muncă de calitate, egalitatea de gen, sănătatea publică și asistența medicală de bună calitate, accesibile și la prețuri convenabile, accesul la locuințe convenabile și de calitate, justiția în materie de mediu, învățământul public de calitate și accesul egal la cultură: acestea trebuie să fie principiile fundamentale care stau la baza agendelor politice naționale și europene.

- Este indispensabil un nou „pact social” care să le ofere tuturor cetățenilor o societate mai echitabilă și mai egală. Din acest motiv, CESE solicită adoptarea unui nou program de acțiuni sociale, pentru transpunerea Agendei 2030 a ONU la toate nivelurile.
- CESE solicită **îmbunătățirea generală și sporirea investițiilor în sistemele de învățământ** și sprijină **dreptul universal la învățare pe tot parcursul vieții**, care le permite persoanelor să dobândească competențe, să își perfecționeze competențele și să opteze pentru reconversie profesională; creșterea investițiilor în instituții, politici și strategii care vor sprijini persoanele pe parcursul viitoarelor tranziții profesionale și punerea în aplicare a unei agende transformativă și măsurabile pentru egalitatea de gen sunt elemente care ar trebui să beneficieze de un sprijin amplu ⁽¹⁴⁾.
- **Politicile publice și măsurile legislative** trebuie să garanteze că toți cetățenii și rezidenții europeni se bucură de același nivel de protecție și își pot exercita drepturile și libertățile fundamentale. UE trebuie să își îmbunătățească politicile și acțiunile pentru a asigura egalitatea de gen și pentru a garanta că toate persoanele care se confruntă cu forme multiple de discriminare se bucură de șanse egale în societate.
- În contextul preocupărilor tot mai accentuate privind divergențele în progresele înregistrate de statele membre, măsurile pentru asigurarea unui salariu minim și a unui venit minim, care sunt parte dintr-un proces de convergență socială în UE, pot constitui un element important al protecției sociale. Ele ar ajuta la atingerea unui nivel de trai decent în toate țările, **contribuind totodată la sprijinirea creșterii și la îmbunătățirea convergenței sau la evitarea divergențelor în interiorul UE** ⁽¹⁵⁾.
- Pentru o tranziție durabilă este nevoie de investiții în sisteme eficiente și integrate de protecție socială, care să ofere servicii de calitate ⁽¹⁶⁾.
- Dialogul social și sistemele solide de negociere colectivă între partenerii sociali ar trebui să fie instrumente-cheie în anticiparea și gestionarea tranzițiilor și schimbărilor.
- Măsurile de mai sus ar trebui să contribuie la crearea unor condiții de concurență echitabile pentru a facilita punerea în aplicare pe deplin a pieței unice.

4. Un mediu înconjurător durabil

4.1. Riscurile de mediu domină în continuare rezultatele sondajului anual privind percepția riscurilor globale. Anul acesta, ele au reprezentat trei dintre primele cinci riscuri în funcție de probabilitate și patru dintre acestea în funcție de impact. Condițiile meteorologice extreme au constituit riscul cel mai îngrijorător, însă respondenții la sondaj sunt din ce în ce mai preocupați de eșecul politicii de mediu: dacă, după Acordul de la Paris, „eșecul atenuării schimbărilor climatice și al adaptării la acestea” ocupa o poziție inferioară, acest pericol a revenit pe locul al doilea din punctul de vedere al impactului în acest an ⁽¹⁷⁾.

4.2. Pe o planetă moartă nu vor exista nici viață, nici locuri de muncă, nici antreprenariat. Prin urmare, colapsul biodiversității și schimbările climatice înseamnă că este absolut necesar ca UE să creeze locuri de muncă de calitate ⁽¹⁸⁾ și să ofere o soluție benefică pentru angajatori, lucrători și alți reprezentanți ai societății civile. Întârzierea adaptării sau lipsa oricărei acțiuni ar putea crește în mod considerabil costul total al schimbărilor climatice ⁽¹⁹⁾ și impactul mortal al acestora asupra biodiversității, inclusiv asupra omenirii.

4.3. Proiectul pactului european privind finanțele și clima este în dezbatere de mai mulți ani, iar discuțiile pe marginea sa continuă și astăzi. Acest pact ar permite UE să își mențină poziția de lider în domeniul dezvoltării durabile și al combaterii schimbărilor climatice ⁽²⁰⁾.

⁽¹⁴⁾ Comisia globală a OIM privind viitorul muncii – Work for a brighter future (Munca pentru un viitor mai luminos) din 22 ianuarie 2019.

⁽¹⁵⁾ Avizul CESE din 20 februarie 2019 privind comunicarea Comisiei cu titlul „Analiza anuală a creșterii 2019 – Pentru o Europă mai puternică într-un context de incertitudine la nivel mondial” (JO C 190, 5.6.2019, p. 24).

⁽¹⁶⁾ Documentul de reflecție al Comisiei Europene pe tema „Către o Europă durabilă până în 2030” din 30 ianuarie 2019.

⁽¹⁷⁾ Raportul privind riscurile globale 2019 pentru forumul economic mondial – sinteză.

⁽¹⁸⁾ Avizul CESE din 25 ianuarie 2017 privind Pilonul european al drepturilor sociale (JO C 125, 21.4.2017, p. 10).

⁽¹⁹⁾ OCDE – Raportul „The economic consequences of Climate Change” (Consecințele economice ale schimbărilor climatice) din 2 septembrie 2016.

⁽²⁰⁾ Avizul CESE din 17 octombrie 2018 pe tema „Pactul european privind finanțele și clima” (JO C 62, 15.2.2019, p. 8).

- Această strategie **trebuie să garanteze că cel puțin Acordul de la Paris** este pus în aplicare pe deplin și imediat, ceea ce trebuie să se reflecte în alinierea obiectivelor UE de reducere a emisiilor pentru 2030 și 2050 cu angajamentul de a limita creșterea temperaturii la cel mult 1 °C și prin politici climatice ambițioase ale UE, inclusiv prin eliminarea rapidă a tuturor combustibililor fosili, trecând de la eficiența energetică la reducerea absolută a utilizării energiei. **UE ar trebui să accelereze tranziția justă și durabilă către un nivel cât mai ridicat de aprovizionare cu energie din surse regenerabile** ⁽²¹⁾, întrucât aceasta este curată, accesibilă, favorizează participarea comunității la proprietate, nu conduce la sărăcie energetică și nu subminează competitivitatea durabilă a societăților europene la nivel global.
- Pactul privind finanțele și clima trebuie să includă toate aspectele unei politici de combatere a schimbărilor climatice, precum o tranziție echitabilă pentru a atenua efectele schimbărilor, dar și pentru a compensa daunele și pierderile, și politici reale de adaptare la schimbările climatice.
- CESE își reiterează **apelul privind elaborarea unei politici alimentare globale** ⁽²²⁾ în UE cu scopul de a asigura o alimentație sănătoasă prin sisteme alimentare durabile, creând o legătură între agricultură și serviciile de alimentație și cele ecosistemice și asigurând lanțuri de aprovizionare care protejează sănătatea publică pentru toate categoriile de populație ale societății europene. Este esențială o distribuție echitabilă a valorii adăugate de-a lungul lanțului de aprovizionare cu alimente.
- Agricultură ar putea face parte din soluția pentru combaterea schimbărilor climatice (economia circulară, stocarea CO₂ etc.) întrucât acoperă o foarte mare parte a teritoriului european. În plus, agricultura durabilă joacă un rol important în menținerea structurii socioeconomice în zonele rurale.
- **UE trebuie să transforme o economie liniară într-o economie circulară, fără emisii de carbon.** Politicile în materie de economie circulară ar trebui să aibă în vedere ca ciclurile să fie durabile, mici, locale și ecologice. Pentru anumite activități industriale, dimensiunea buclor poate avea tendința să se lărgească foarte mult ⁽²³⁾.
- **Ar trebui stabilite și puse în aplicare standarde comune pentru asigurarea de aer și apă curate și pentru protejarea oceanelor.** Trebuie implementate măsuri ambițioase pentru stoparea defrișărilor și a pierderii biodiversității în Europa și la nivel global, precum și pentru stoparea exploatarea nesustenabilă a resurselor naturale, inclusiv în sudul global. Ar trebui luate măsuri pentru alinierea nivelului european al consumului la capacitatea de producție a pământului, inclusiv prin punerea în aplicare a unor strategii în materie de suficiență ⁽¹⁾.

5. Întreprinderile europene ca lideri globali durabili mai puternici

5.1. Întreprinderile facilitează dezvoltarea societală și ecologică, iar competitivitatea durabilă este o condiție prealabilă necesară pentru ca întreprinderile să își poată îndeplini rolul în societate. Întreprinderile acționează tot mai mult într-o manieră durabilă, în funcție de propriile circumstanțe și resurse specifice și în colaborare cu părțile interesate din cadrul lor, pentru a monitoriza, a evalua și a furniza raportări în ceea ce privește impactul operațiunilor lor comerciale în domeniul social, al mediului, al protecției consumatorilor și al drepturilor omului. Prin urmare, Europa trebuie să adopte, prin politicile sale, o abordare care să reflecte ambiția sa de a deveni lider global în domeniul dezvoltării durabile. Se remarcă deja câteva întreprinderi din Europa care au luat măsuri în acest sens, însă ele trebuie să fie mai ambițioase și să asigure propagarea acestei mentalități durabile la nivelul întregului lanț valoric, încurajând în special IMM-urile.

5.2. O multitudine de modele noi transformă relația dintre producători, distribuitori și consumatori. Unele dintre aceste modele (precum economia funcțională, economia bazată pe partajare și finanțele responsabile) își propun să abordeze alte provocări-cheie pentru populație și pentru planetă care sunt fundamentale pentru dezvoltarea durabilă, precum justiția socială, guvernanta participativă și conservarea resurselor și a capitalului natural.

- Cea de a patra revoluție industrială care se desfășoară în prezent modifică radical economia globală și în special industria producătoare și serviciile industriale. Europa are nevoie de o **transformare digitală autentică** pentru a-și redobândi competitivitatea durabilă globală și pentru a asigura o creștere durabilă și locuri de muncă. Europa are nevoie de o schimbare de anvergură pentru a deveni cea mai dinamică regiune digitală din lume, ținând cont de caracterul global al economiei digitale și de integrarea întreprinderilor în lanțurile valorice globale.

⁽²¹⁾ Avizul CESE din 2 iulie 2015 pe tema „Protocolul de la Paris – Proiect detaliat pentru combaterea schimbărilor climatice globale după 2020” (JO C 383, 17.11.2015, p. 74).

⁽²²⁾ Avizul CESE din 6 decembrie 2017 pe tema „Contribuția societății civile la dezvoltarea unei politici alimentare globale în UE” (JO C 129, 11.4.2018, p. 18).

⁽²³⁾ Avizul CESE din 27 aprilie 2016 referitor la pachetul privind economia circulară (JO C 264, 20.7.2016, p. 98).

⁽¹⁾ Manifestul pentru o Europă durabilă pentru cetățenii săi din 28 septembrie 2018.

- Pentru Uniunea Europeană (UE), sprijinirea acestor piloni inovatori reprezintă ocazia de a deveni liderul unor modele economice inovatoare durabile, care să facă indisociabile noțiunile de prosperitate economică, protecție socială de calitate și durabilitate ecologică și să stabilească o „marcă europeană”.
- Întreprinderile europene trebuie să rămână **factori de inovare și creativitate** și să respecte standarde ridicate în ceea ce privește forța de muncă, consumatorii și mediul înconjurător în Europa. Dacă este adevărat că politicile inteligente și buna guvernare joacă un rol important în stabilirea unui cadru adecvat, întreprinderile, împreună cu lucrătorii lor, în strânsă cooperare cu oamenii de știință și cu cercetătorii, sunt cele care oferă inovare și soluții ca răspuns la nevoile societății.
- Un mediu de afaceri care să contribuie la pregătirea viitorului se bazează pe piețe deschise și pe concurență loială și include în definiția sa aspectele sociale și de mediu, ceea ce asigură condiții de afaceri prielnice.
- Toate întreprinderile și mai ales IMM-urile trebuie să primească îndrumări și sprijin pentru a îmbrățișa digitalizarea, inversând tendințele necorespunzătoare în ceea ce privește investițiile în tehnologie și inovare prin conștientizare, încurajarea finanțării, sprijinirea C&D și investiții în competențe adecvate.

6. Comerț liber și echitabil

6.1. Politica comercială a UE este un factor-cheie care se aplică întregii Uniuni și care, într-adevăr, unește toate statele ei membre. Politica comercială a ajutat UE să își sporească prosperitatea prin schimburi comerciale cu o gamă largă de parteneri. În prezent, UE este o forță importantă în comerțul mondial, peste 30 de milioane de locuri de muncă fiind ocupate în domeniul comerțului internațional ⁽²⁵⁾; ea joacă un rol major în comerțul de servicii și înregistrează excedente semnificative în comerțul de produse, de exemplu cu Statele Unite ale Americii (peste 107,9 miliarde EUR în primele 11 luni ale anului 2018). Totodată, UE întrupează și promovează, prin comerț, valorile de incluziune socială și de protecție a mediului care sunt esențiale pentru modelarea unei globalizări durabile – cu alte cuvinte, o formă de globalizare ce va fi nu doar în beneficiul marilor întreprinderi și investitori, dar și al populației obișnuite, al lucrătorilor, al fermierilor, al consumatorilor și al IMM-urilor.

6.2. UE își propune să promoveze – la nivel multilateral, bilateral și unilateral – o viziune a politicii comerciale care combină abordarea mercantilistă tradițională a accesului pe piață (măsuri tarifare și netarifare) cu obiectivele de dezvoltare durabilă în conformitate cu lupta împotriva schimbărilor climatice.

6.3. Politica comercială a UE a consolidat rolul societății civile atât în faza de negociere, cât și în cea de punere în aplicare, grație contribuțiilor grupurilor consultative interne. CESE sprijină profesionalizarea tuturor organizațiilor care le permit cetățenilor să aibă un cuvânt de spus în ceea ce privește stabilirea conținutului acordurilor comerciale și un control sporit asupra modului în care partenerii comerciali respectă angajamentele și standardele „calitative” ⁽²⁶⁾.

- Întrucât UE este liderul global în domeniul sustenabilității, politica sa comercială trebuie să reflecte valorile interne ale acesteia și să fie conformă cu ele, așa cum se întâmplă cu diplomația și politica sa de vecinătate. UE ar trebui să își poată menține competitivitatea și să își gestioneze alianțele cu partenerii-cheie, fără să renunțe la a menține, consolida și îmbunătăți modelul de standarde ridicate în domeniul ecologic și social.
- CESE solicită în special o agendă ambițioasă pentru politica comercială la toate cele trei niveluri, unilateral, bilateral și multilateral – o politică ce va crea creștere economică și locuri de muncă în UE, promovând o politică comercială bazată pe norme la nivel global.
- La nivel unilateral, UE ar trebui să modernizeze și să îmbunătățească sistemul generalizat de preferințe tarifare (SGP) și inițiativa „totul în afară de arme” (EBA) pentru a încuraja dezvoltarea țărilor cel mai puțin dezvoltate și a țărilor în curs de dezvoltare.
- La nivel bilateral, UE ar trebui să deschidă în continuare piețe noi și să își sporească oportunitățile de afaceri, precum și satisfacția consumatorilor, în colaborare cu mai mulți parteneri, asigurând standarde sociale și ecologice ridicate în agricultură, industrie și servicii.
- La nivel multilateral, UE ar trebui să joace un rol fruntaș în reforma OMC, pentru a evita paralizarea organului de apel în cadrul sistemului de soluționare a litigiilor. CESE a adoptat recent un set de propuneri ambițioase și orientate către viitor pentru această reformă pe termen scurt și mediu ⁽²⁷⁾. Scopul este de a asigura că OMC, unicul gardian al comerțului internațional, are o contribuție fundamentală la atingerea ODD-urilor, asigură consecvența între normele comerciale și standardele internaționale în domeniul muncii și facilitează îndeplinirea angajamentelor asumate în temeiul Acordului de la Paris.

⁽²⁵⁾ Comunicarea Comisiei din 14 octombrie 2015, „Comerț pentru toți”.

⁽²⁶⁾ Avizul CESE din 23 ianuarie 2019 pe tema „Rolul grupurilor consultative interne în monitorizarea punerii în aplicare a acordurilor de liber schimb” (JO C 159, 10.5.2019, p. 28).

⁽²⁷⁾ Avizul CESE din 23 ianuarie 2019 pe tema „Reformarea OMC în vederea adaptării la evoluțiile din comerțul mondial” (JO C 159, 10.5.2019, p. 15).

- Deschiderea față de comerț implică existența unor instrumente eficace de apărare comercială și a unui mecanism operațional de verificare a investițiilor străine directe în sectoare strategice ale UE. Se are în vedere, desigur, protecția UE și a consumatorilor, lucrătorilor și întreprinderilor sale împotriva practicilor comerciale neloiale și agresive.
- Este esențială aprofundarea cooperării la nivel internațional cu toate organizațiile relevante (OCDE, UNECE, OIM, OMC etc.), pentru a aborda într-o manieră eficientă provocările globale, inclusiv schimbările climatice, sărăcia, fraudă, evaziunea fiscală și atacurile cibernetice.

7. Bunuri și servicii publice

7.1. Potrivit principiului 20 din Pilonul european al drepturilor sociale, „*orice persoană are dreptul de acces la servicii esențiale de bună calitate, inclusiv la apă, salubritate, energie, transporturi, servicii financiare și comunicații digitale*”⁽²⁸⁾. Aceste servicii nu pot funcționa exclusiv în temeiul reglementărilor comune privind concurența și piața: este fundamentală existența unor norme specifice pentru a garanta că fiecare cetățean are acces convenabil la aceste servicii, considerate esențiale și recunoscute drept valori comune ale Uniunii⁽²⁹⁾.

- Autoritățile publice trebuie să urmărească atingerea obiectivelor de dezvoltare durabilă prin contractele lor de achiziții publice, aplicând proactiv criteriile ecologice și sociale în materie de achiziții, astfel cum sunt definite în noua legislație europeană privind achizițiile publice.
- Serviciile publice de bază⁽³⁰⁾, precum educația, sănătatea, îngrijirea copiilor și transportul în comun, și bunurile publice, precum apa potabilă curată, aerul curat și solul nepoluat etc., trebuie să fie accesibile pentru toți, la prețuri abordabile.

8. Impozitare echitabilă

8.1. Politica fiscală a UE are două componente: impozitarea directă, care rămâne responsabilitatea exclusivă a statelor membre, și impozitarea indirectă, care afectează libera circulație a bunurilor și libertatea de a furniza servicii pe piața unică. Cu privire la impozitarea directă, UE a stabilit însă unele standarde armonizate pentru impozitarea întreprinderilor și a persoanelor, în timp ce statele membre au adoptat măsuri comune pentru a preveni evaziunea fiscală și dubla impunere. Cu toate acestea, UE trebuie să continue promovarea unui sistem de impozitare echitabil care impune persoanelor fizice și juridice să plătească impozit proporțional pe venit și pe profit. În ceea ce privește impozitarea indirectă, UE coordonează și armonizează legislația privind taxa pe valoare adăugată (TVA) și accizele. Ea garantează că, pe piața internă, concurența nu este denaturată de variațiile ratelor de impozitare indirectă și de sistemele care oferă întreprinderilor dintr-o țară un avantaj neloial față de altele.

8.2. Lipsa transparenței, discriminarea, denaturarea concurenței și practicile fiscale dăunătoare sunt factori care acutizează inegalitățile economice și reduc investițiile și numărul locurilor de muncă, ceea ce duce la nemulțumiri pe plan social, neîncredere și deficit democratic. Acesta este motivul pentru care ar trebui pusă în aplicare o politică de impozitare echitabilă a UE în conformitate cu strategia generală pentru sustenabilitate și nu în contradicție cu ea, pentru a promova convergența economică și socială, coeziunea socială și investițiile în dezvoltarea durabilă.

- Reforma UEM necesară ar trebui să includă o mai mare coordonare fiscală între membrii săi și o reprezentare unificată a monedei euro în cadrul organizațiilor internaționale.
- CESE sprijină impozitarea echitabilă și lupta împotriva fraudei, a evaziunii fiscale, a spălării de bani și a practicilor financiare ale paradisurilor fiscale; un obiectiv comun al instituțiilor UE, al guvernelor și al întreprinderilor trebuie să fie conlucrarea în vederea instituirii unor mecanisme eficiente, cum ar fi cele două directive împotriva evitării obligațiilor fiscale⁽³¹⁾.
- Coordonarea luptei împotriva fraudei și a evaziunii fiscale ar trebui să includă măsuri împotriva erodării bazei de impozitare și a transferului profiturilor: Comisia Europeană a estimat că, înainte ca măsurile să înceapă să fie puse în aplicare, aceasta reprezenta 50-70 de miliarde EUR anual. Se estimează că, în fiecare an, TVA-ul necollectat este de aproximativ 150 de miliarde EUR.
- UE trebuie să coopereze cu alte regiuni economice pentru a combate în mod eficace corupția și evaziunea fiscală la nivel mondial și pentru a garanta că normele internaționale cu privire la impozitul pe profit sunt clare, transparente, obiective și previzibile.

⁽²⁸⁾ Aceste servicii, pe care Comisia le descrie drept „servicii esențiale” și pentru care nu este furnizată o listă exhaustivă la principiul 20, se încadrează în categoria „serviciilor de interes general”, ce fac obiectul obligațiilor de serviciu public. Noțiunea de „servicii esențiale” nu există în dreptul Uniunii, care abordează doar problema serviciilor publice (transporturi) și a serviciilor de interes general (economice, non-economice).

⁽²⁹⁾ În prezent, CESE elaborează în prezent un aviz din proprie inițiativă pe tema „*Pentru o mai bună punere în aplicare a Pilonului european al drepturilor sociale, promovând serviciile esențiale*”, în cadrul contribuției CESE la reuniunea la nivel înalt de la Sibiu și al acțiunilor sale viitoare.

⁽³⁰⁾ Avizul CESE din 17 octombrie 2018 privind propunerea de regulament al Parlamentului European și al Consiliului privind Fondul social european Plus (FSE+) (JO C 62, 15.2.2019, p. 165).

⁽³¹⁾ Avizul CESE din 20 septembrie 2017 pe tema „Un regim fiscal favorabil concurenței loiale și creșterii economice” (JO C 434, 15.12.2017, p. 18).

- Publicul solicită din ce în ce mai mult ca impozitarea să fie utilizată pentru asigurarea coeziunii sociale, pentru combaterea încălzirii globale și pentru promovarea creșterii durabile.
- CESE solicită măsuri fiscale eficiente și coordonate pentru a se asigura că toate întreprinderile își plătesc impozitele în mod echitabil și contribuie la bugetele publice naționale și europene pentru a le permite guvernelor să își îndeplinească obligațiile privind drepturile sociale ⁽³²⁾. CESE sprijină propunerea Comisiei privind instituirea unei baze fiscale consolidate comune a societăților (CCCTB) ⁽³³⁾.
- Noile modele de afaceri care utilizează platformele de internet și alte instrumente digitale au făcut ca întreprinderile să se sprijine într-o mai mică măsură pe prezența fizică într-o țară. CESE consideră că este foarte importantă dezvoltarea unor principii noi privind modul în care unui stat membru al UE îi sunt alocate profiturile unor întreprinderi, prin impozitarea lor, în cadrul unui dialog cu partenerii comerciali, precum și participarea activă la negocierile în curs la nivelul OCDE/G20 cu privire la un acord global privind economia digitalizată, pentru a evita orice escaladare a tensiunilor comerciale și fiscale între principalii actori economici la nivel mondial ⁽³⁴⁾.

9. Guvernanța

9.1. Orientarea transformării în direcția dezvoltării durabile impune adoptarea unei **noi abordări în materie de guvernanță și noi norme și instrumente** pentru definirea și punerea în aplicare a politicilor UE. Dezvoltarea durabilă necesită o **abordare politică globală și transsectorială**, pentru a garanta un răspuns coerent la provocările economice, sociale și de mediu.

- UE trebuie să se asigure că toate politicile sale interne și externe sunt coerente și aliniate la ODD, astfel încât principiile eficienței, proporționalității și durabilității să fie luate în considerare în mod corespunzător.
- Utilizarea **instrumentelor Comisiei Europene pentru o mai bună reglementare** este o altă modalitate de a asigura integrarea suplimentară a dezvoltării durabile în politicile europene. Toate evaluările de impact ale Comisiei trebuie să evalueze efectele sociale, economice, de mediu și asupra climei, astfel încât durabilitatea să fie luată în considerare în mod corespunzător. De asemenea, evaluările *ex post* trebuie să analizeze toate cele trei dimensiuni, într-o abordare integrată și solidă. Sunt, de asemenea, necesare consultări cu partenerii sociali, cu respectarea dispozițiilor tratatelor privind consultarea specifică a forței de muncă și a cadrelor de conducere cu privire la legislația pe teme sociale [articolul 154 alineatul (2)]; consultările cu Comitetul Economic și Social European, cu Comitetul European al Regiunilor și cu parlamentele naționale constituie o altă componentă a pachetului de instrumente pentru o mai bună reglementare în vederea îndeplinirii cerinței de incluziune ce stă la baza Agendei 2030.
- Ținând cont de obiectivele de dezvoltare durabilă, platforma REFIT și evaluările de impact trebuie să contribuie la asigurarea unei legislații favorabile pentru întreprinderi și cetățeni. În viitor, aceste instrumente ar trebui să utilizeze în continuare toate resursele disponibile, inclusiv societatea civilă, pentru a evalua în ce mod pot fi îmbunătățite eficacitatea și eficiența legislației UE, ținând cont de obiectivele sale. Aceste instrumente ar trebui să contribuie la o îmbunătățire semnificativă a aspectelor legate de reglementare ale dezvoltării durabile în toate dimensiunile sale, vizând nu numai simplificarea și reducerea sarcinilor inutile și garanția că obiectivele legislative sunt atinse într-o manieră eficientă fără a fi reduse, dar și revizuirea, validarea, modificarea, îmbunătățirea sau mai buna punere în aplicare a legislației existente.
- **Semestrul european, ca un cadru de guvernanță economică al UE**, pune accentul într-o anumită măsură pe ocuparea forței de muncă și pe performanțele sociale, însă este deficitar în ceea ce privește pericolele pe care le prezintă schimbările climatice și progresele UE în direcția atingerii obiectivelor de la Paris, astfel cum sunt raportate în analiza anuală a creșterii 2019 ⁽³⁵⁾. CESE solicită adoptarea **unei strategii de dezvoltare durabilă orientate către viitor, care să fie integrată într-un ciclu de dezvoltare durabilă, pe baza unor indicatori și ținte complementare, de natură socială, economică și ecologică**.
- **Dialogul social** trebuie recunoscut ca instrument de implementare a agendei de dezvoltare. Acesta necesită un mediu favorabil și un cadru instituțional eficient. Respectarea libertății de asociere și a dreptului de negociere colectivă reprezintă elemente de bază în acest sens. UE ar trebui să colaboreze cu partenerii sociali pentru a promova practici valide în ceea ce privește relațiile industriale și o bună funcționare a administrării forței de muncă.
- **Uniunea Europeană ar trebui să își consolideze legăturile cu statele membre** și să recâștige încrederea cetățenilor săi, printr-o abordare de dezvoltare locală plasată sub responsabilitatea comunității (DLRC), care permite dezvoltarea locală integrată și implicarea cetățenilor și a organizațiilor acestora la nivel de masă. CESE este convins că DLRC ar putea avea numeroase avantaje ca instrument de dezvoltare locală europeană de succes ⁽³⁶⁾.

⁽³²⁾ A se vedea nota de subsol 31.

⁽³³⁾ Avizul CESE din 20 septembrie 2017 privind o bază fiscală (consolidată) comună a societăților (JO C 434, 15.12.2017, p. 58).

⁽³⁴⁾ Avizul CESE din 12 iulie 2018 privind impozitarea profiturilor întreprinderilor multinaționale din economia digitală (JO C 367, 10.10.2018, p. 73).

⁽³⁵⁾ A se vedea nota de subsol 22.

⁽³⁶⁾ Avizul CESE din 7 decembrie 2017 pe tema „Avantajele abordării bazate pe dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității (DLRC) pentru dezvoltarea locală și rurală integrată” (JO C 129, 11.4.2018, p. 36).

10. O abordare cuprinzătoare a politicii privind migrația

10.1. Dezbateră privind viitorul unei Europe durabile nu poate ignora abordarea Europei în ceea ce privește migrația. Evoluțiile demografice arată că Europa va avea nevoie de migranți, de talentul, competențele și potențialul lor antreprenorial. Scenariul și politicile în materie de migrație trebuie modificate urgent, pe baza unei cooperări mai strânse cu țările terțe, pentru a asigura o dezbateră rațională pe baza faptelor. Refugiații și migranții nu ar trebui să fie priviți ca o amenințare, ci ca o oportunitate pentru modelul social și economic al Europei ⁽³⁷⁾. Pentru aceasta, avem nevoie de o abordare și de o strategie cuprinzătoare în materie de migrație.

- UE ar trebui să adopte politici și măsuri care să susțină migrația sigură, legală și regulamentară și, de asemenea, să consolideze incluziunea și coeziunea socială. UE ar trebui să acționeze în strânsă colaborare cu OIM pentru programele privind migrația și integrarea forței de muncă.
- CESE solicită instituirea unor rute sigure și legale pentru refugiați atunci când sosesc în UE. Este nevoie de o abordare coordonată a tuturor statelor membre și a părților interesate de la nivel european și național, bazată pe responsabilitate comună, alocare echitabilă, convergență și respectare a drepturilor fundamentale, care să cuprindă mai multe opțiuni de reîntregire a familiei, transfer și relocare.
- Neintegrarea implică riscuri și costuri economice, socioculturale și politice. Prin urmare, investițiile în integrarea migranților reprezintă cea mai bună poliță de asigurare împotriva viitoarelor potențiale costuri, probleme și tensiuni.
- Integrarea este bidirecțională – drepturi și îndatoriri au atât comunitatea-gază, cât și migranții; prin urmare, responsabilitatea trebuie împărțită între ambele comunități. Nu este nici corect, nici sustenabil să se aștepte ca nou-veniții să se integreze fără ajutor, date fiind barierele sociale, culturale și economice considerabile cu care se confruntă. Pentru a facilita acest proces, politicile publice ar trebui să abordeze temerile, preocupările și îngrijorările diferitelor segmente ale populației din societățile din Uniune, pentru a evita discursurile anti-UE și xenofobe. În acest sens, politicile relevante ar trebui să includă o serie de obligații clare, consecvente și motivate, precum și o denunțare consecventă a retoricii și a comportamentelor antimigrație.
- Războiul, schimbările climatice și lipsa perspectivelor în țările terțe pot crea un flux continuu și chiar crescut de refugiați și migranți. Limitarea factorilor de stimulare a migrației, în general, este o provocare la nivel mondial. Migrația va crește în continuare (inclusiv în ceea ce privește refugiații climatici), în toate categoriile, ca urmare a accentuării fenomenului de strămutare a populației. În acest scop, UE trebuie să fie mai bine pregătită să coordoneze distribuția migranților între statele membre. CESE a subliniat deja modul în care procesele economice dezechilibrate pot contribui la destabilizare în acest context. Prin urmare, CESE sprijină ideea potrivit căreia Tratatul de la Lisabona asigură un mandat suficient de larg pentru revizuirea politicii în materie de imigrare, în vederea reglementării statutului „persoanelor strămutate din motive de mediu”.

11. Bugetul UE

11.1. CESE recunoaște că programele pentru care propunerile Comisiei prevăd cele mai mari creșteri ale cheltuielilor (R+D+I, Erasmus+) în cadrul financiar multianual (CFM) 2021-2027 prezintă o valoare adăugată europeană ridicată. Cu toate acestea, Comitetul este preocupat că aceste creșteri se fac cu prețul reducerii drastice a bugetului pentru Fondul european de dezvoltare regională (FEDR), pentru politica de coeziune și politica agricolă comună (PAC), ca urmare a eforturilor de reducere a bugetului UE, care scade de la 1,16 % din venitul național brut (VNB) al UE-27 în bugetele actuale, la doar 1,11 % în CFM post-2020.

11.2. CESE își exprimă preocuparea cu privire la propunerea de reducere a angajamentelor planificate pentru PAC. Reducerile menționate fac imposibilă punerea în aplicare a unui model de dezvoltare rurală durabilă, a unui obiectiv general al noii reforme a PAC și a altor obiective incluse în recenta comunicare a Comisiei privind viitorul sectorului agricol și al agriculturii.

11.3. Din păcate, propunerea Comisiei pare orientată în mod excesiv spre menținerea statu-quo-ului, iar CESE regretă decalajul dintre natura și amploarea noilor provocări cu care se confruntă UE și ambițiile sale și resursele de care dispune pentru realizarea acestora.

⁽³⁷⁾ Avizul CESE din 12 decembrie 2018 pe tema „Costurile neimigrării și ale neintegrării” (JO C 110, 22.3.2019, p. 1).

11.4. Neîncrederea populației în instituțiile democratice naționale și europene duce la dezvoltarea unor mișcări politice care pun la îndoială valorile și principiile democratice și însăși existența UE. Unele dintre aceste mișcări politice fac în prezent parte din guvernele unora dintre statele membre.

- Pentru a face față priorităților economice, sociale și de mediu, atât celor noi, cât și celor existente, UE are nevoie, în acest moment critic din punct de vedere politic, de un **buget solid al UE**. Propunerea Comisiei privind cadrul financiar multianual (CFM) 2021-2027 este modestă și lipsită de ambiții. La fel ca Parlamentul European și Comitetul European al Regiunilor, CESE solicită stabilirea resurselor la 1,3 % din VNB, iar cheltuielile să provină în principal din resursele proprii ale UE, stabilind cifrele fiscale propuse de Grupul la nivel înalt privind resursele proprii (HLGOR), prezidat de Mario Monti ⁽³⁸⁾.
- În viziunea CESE, **resursele trebuie transferate către statele membre în conformitate cu criteriile justeții distributive, pentru a restabili traseul de convergență economică și socială** întrerupt de criză ⁽³⁹⁾.
- CESE consideră că următorul CFM trebuie să majoreze finanțarea, pentru a permite (i) punerea în aplicare de către statele membre a Declarației de la Göteborg privind Pilonul european al drepturilor sociale, astfel încât să se stimuleze crearea de locuri de muncă de calitate în contextul dezvoltării durabile, (ii) realizarea Agendei 2030 a ONU și (iii) punerea în aplicare a Acordului de la Paris care promovează tranzițiile juste către societăți ecologice și digitalizate.
- UE are nevoie de bugete ambițioase, care să servească drept instrumente de politici menite să dezvolte o strategie clară pentru consolidarea Uniunii, oferind un nivel mai mare de integrare, o democrație mai bine consolidată, un sprijin mai puternic pentru organizațiile societății civile, atât în interiorul, cât și în exteriorul UE, un sprijin mai mare pentru întreprinderi în scopul depășirii provocărilor legate de mediu și de digitalizare, o dimensiune socială mai marcată și mai mult sprijin pentru viața rurală. Doar astfel poate UE limita și depăși forțele centrifuge interne și poate gestiona riscurile geopolitice externe.
- CESE sprijină propunerea potrivit căreia primirea fondurilor UE de către statele membre să fie condiționată de respectarea principului statului de drept, un pilon fundamental al valorilor Uniunii potrivit articolului 2 din TUE.

12. Comunicarea

12.1. Nici cele mai ambițioase concepte și programe politice de la nivelul UE nu vor contribui la depășirea distanței existente între Uniune și cetățenii săi dacă nu sunt comunicate în mod adecvat.

12.2. Acest decalaj între inițiativele, activitățile și deciziile de la nivelul UE și modul în care acestea sunt percepute de cetățenii săi conduce la un cerc vicios, în care cetățenii sunt neinformați sau dezinformați, ceea ce face ca populismul să crească în majoritatea statelor membre. Totodată, constatăm apariția unui sentiment antieuropean în unele segmente ale populației, un element care subminează eforturile continue de dezvoltare a proiectului european.

12.3. Prin urmare, este nevoie urgent de o strategie comună cuprinzătoare de comunicare pentru toate instituțiile UE, la toate nivelurile, inclusiv pentru toți actorii societății civile, pentru a combate această lipsă de informare, dar și informațiile deliberat înșelătoare.

12.4. O politică eficientă în materie de comunicare trebuie să ia forma unui dialog real între cei care furnizează informațiile și cei care le primesc, pentru a evita o abordare descendentă.

12.5. Informațiile substanțiale, credibile și de actualitate privind temele europene contribuie la sensibilizarea și creșterea interesului pentru problemele europene.

12.6. CESE, fiind puntea dintre UE și cetățenii săi, prin intermediul celor 350 de membri ai săi, ar trebui să faciliteze adoptarea unor astfel de măsuri coordonate. Diversitatea membrilor CESE reprezintă un avantaj semnificativ pentru a intra în contact cu cât mai mulți cetățeni de pe întreg teritoriul Europei. Ar trebui acordată mai multă atenție în special tinerilor.

⁽³⁸⁾ Raportul final și recomandările Grupului la nivel înalt privind resursele proprii cu privire la finanțarea viitoare a UE, decembrie 2016.

⁽³⁹⁾ Avizul CESE din 19 septembrie 2018 privind Cadrul financiar multianual pentru perioada 2021-2027 (JO C 440, 6.12.2018, p. 106).

- Rolul fundamental al CESE în eliminarea distanței față de cetățenii europeni trebuie să fie mai bine recunoscut și sprijinit de către UE.
- De asemenea, UE trebuie să își descentralizeze dialogurile cetățenești, astfel încât autoritățile locale și regionale să poată începe să dezvolte un scop și o identitate europene comune.
- Politicile UE ar trebui să fie mult mai receptive la propunerile cetățenilor, ale comunităților și ale organizațiilor societății civile, oferindu-le un motiv să se implice.
- CESE ar trebui să evalueze în fiecare an punerea în aplicare a politicilor UE în statele membre, pe baza obiectivelor de politică prevăzute în prezentul aviz, pentru a le furniza cetățenilor răspunsuri concrete în ceea ce privește impactul apartenenței la UE asupra vieții lor de zi cu zi.

Bruxelles, 20 martie 2019.

Președintele
Comitetului Economic și Social European
Luca JAHIER

ANEXĂ

Următoarele propuneri de amendamente, care au întrunit cel puțin o pătrime din voturile exprimate, au fost respinse în timpul dezbaterii [articolul 59 alineatul (4) din Regulamentul de procedură]:

(a) Punctul 1.5

Se modifică după cum urmează:

~~O creștere durabilă înseamnă că creșterea nu ar trebui să se bazeze doar pe cantitate, ci și într-o mai mare măsură chiar pe calitate, ceea ce înseamnă (i) absența exploatării excesive a mediului înconjurător sau a forței de muncă, (ii) condiții de trai echitabile, (iii) creștere economică măsurată nu numai prin fluxurile anuale, ci și din perspectiva volumului avuției și distribuției ei, (iv) satisfacerea nevoilor tuturor în limitele resurselor planetei, (v) dezvoltarea unor economii care să ne permită să ne dezvoltăm, indiferent dacă ele în sine cresc sau nu și (vi) un flux închis de venituri care circulează între gospodării, întreprinderi, bănci, autoritățile publice și sectorul comercial, care să funcționeze într-o manieră socială și ecologică. Energia, materiile prime, resursele naturale, societatea umană, energia electrică și bogăția sunt bunuri comune care lipsesc din modelul actual. Munca neplătită a îngrijitorilor în principal femei este ignorată, deși nicio economie nu ar putea funcționa în absența ei. Conceptul de creștere durabilă se referă la creșterea care ține seama nu numai de considerente economice, ci și sociale și de mediu. În ultimii ani s-au prezentat diverse tipuri de modele economice, de exemplu „doughnut economics”, care vizează satisfacerea nevoilor esențiale ale tuturor (pe baza a 12 „fundamente sociale”) cu resursele existente ale planetei noastre (definite de 9 „limite planetare”). În consecință, s-a propus ca măsurarea creșterii să se facă pe baza unor „alți indicatori decât PIB”.~~

Expunere de motive

Obiectivul amendamentului este de a clarifica faptul că textul eliminat nu reprezintă o definiție general acceptată a creșterii durabile, ci se referă la modelul economic prezentat de Kate Raworth, menționat în nota de subsol. De fapt, textul nu descrie nici ideea principală a acestui model, denumit „doughnut economics”, ci se referă, în mod nestructurat, la condiții, caracteristici, consecințe și aspecte legate de măsurarea creșterii, în contextul acestui model.

Rezultatul votului:

Voturi pentru: 75

Voturi împotriva: 132

Abțineri: 11

(b) Punctul 1.6

Se modifică după cum urmează:

~~Conceptul de competitivitate durabilă, pe de altă parte, se referă la este un model care asigură un echilibru între prosperitatea economică, aspectele de mediu și incluziunea socială. În acest context, Aceasta se reflectă, între altele, în indicii de competitivitate globale ajustat în funcție de durabilitate, elaborat de Forumul Economic Mondial trebuie să ia în considerare două noi dimensiuni: pe cea de mediu și pe cea socială.~~

Expunere de motive

Indicele de competitivitate ajustat în funcție de durabilitate ia în considerare în mod specific dimensiunile de mediu și sociale.

Rezultatul votului:

Voturi pentru: 64

Voturi împotriva: 147

Abțineri: 13

(c) **Caseta 1 (după punctul 1.14), a doua liniuță**

Se modifică după cum urmează:

Competitivitatea și durabilitatea nu se exclud reciproc atât timp cât aspectele sociale și de mediu fac parte din evaluarea produselor și serviciilor pe piață sunt incluse în definiția competitivității. Competitivitatea nu trebuie definită doar prin cantitate și preț, ci, de preferință, ținând cont și de valorile europene, de calitate și de durabilitate.

Expunere de motive

Competitivitatea în contextul piețelor nu se determină prin definiții.

Rezultatul votului:

Voturi pentru: 66

Voturi împotriva: 148

Abțineri: 9

(d) **Caseta 1 (după punctul 1.14), a cincea liniuță**

Se modifică după cum urmează:

*Dacă durabilitatea economică și competitivitatea sistemului nostru european sunt redefinite în raport cu limitele planetei, **Societățile comerciale, lucrătorii, consumatorii și întreaga societate civilă din Europa europeană trebuie să își îndeplinească rolul și responsabilitățile** și să acționeze ca lideri în fața restului lumii.*

Expunere de motive

Toți actorii societății civile trebuie să își îndeplinească rolurile și responsabilitățile. Acest lucru este valabil indiferent de definiții.

Rezultatul votului:

Voturi pentru: 56

Voturi împotriva: 138

Abțineri: 9
